

TISKOVÁ ZPRÁVA

Ústí nad Labem 26. 7. 2019

UJEP SI PŘIPOMÍNÁ 150. VÝROČÍ ÚMRTÍ J. E. PURKYNĚ

28. července 1869 zemřel Jan Evangelista Purkyně, český fyziolog, anatom, biolog, básník a filozof, jehož jménem se honosí ústecká univerzita. Ta o jeho jméno zabojovala v letech 1990 až 1991.

V době, kdy se v Ústí nad Labem soustředěně připravoval vznik nové univerzity, probíhala nejen četná strategická, politická, akademická i ekonomická jednání, bylo to také období boje o název budoucí univerzity. Proč právě Univerzita Jana Evangelisty Purkyně?

Co spojovalo město Ústí nad Labem se jménem tohoto významného vědce, že došlo k tomuto propojení? Tato záležitost zdaleka není všeobecně známa. Naštěstí ji zaznamenal druhý rektor UJEP prof. RNDr. Vlastimil Novobilský, CSc., v publikaci studia Oecologica V. „Z historie přípravy Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem“.

V. Novobilský uvádí, že se zpočátku uvažovalo o názvu Severočeská univerzita v Ústí nad Labem, ale pod vlivem skutečnosti, že se Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Brně po roce 1989 vrátila ke svému původnímu názvu Masarykova univerzita, převážil v Přípravném výboru i ve Spolku pro založení univerzity v Ústí nad Labem názor, že by nově vznikající univerzita v Ústí nad Labem měla nést jméno tohoto slavného severočeského rodáka. Jejich rozhodnutí však v dalších dnech přineslo nečekané nesnáze.

Paní RNDr. Eliška Purkyňová, pravnučka J. E. Purkyně, napsala totiž 6. prosince 1990 Dr. Janu Janko, CSc., vědeckému pracovníku Ústavu teorie a historie vědy ČSAV, dopis, v němž „*po pro ni trpké zkušenosti s přejmenováním brněnské univerzity*“ vyjadřuje svůj nesouhlas se zamýšleným názvem ústecké univerzity. Naštěstí tehdejší náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy, prof. RNDr. Libor Pátý, CSc., snahy ústeckých akademiků podpořil a v osobním dopise požádal dr. Elišku Purkyňovou o méně příkrý postoj: „... *Cesta k nabytí opravdového postavení univerzity nikdy nebyla lehká pro kteroukoli univerzitu historickou a není a nebude lehkou ani v současnosti. Možná, že univerzitě v Ústí n. L. by při této cestě velmi prospěl duchovní odkaz Vašeho vzácného předka. Možná, že jeho pevné a laskavé oko sleduje z výšin již dnes snahy dnešních vysokoškolských učitelů ve městě nepříliš vzdáleném od Libochovic s vlídností...*“

Tehdy sehrál svoji roli opět prof. Novobilský, tehdejší děkan Pedagogické fakulty, který Purkyňovu pravnučku oficiálně ujistil, že k přejmenování univerzity tak, jak k tomu došlo v Brně, v Ústí nad Labem nikdy nedojde. I tak ale stále nebylo vyhráno, neboť Eliška Purkyňová vyjádřila zájem na dalším přezkoumání celé záležitosti institucemi zabývajícími se osobou a dílem Jana Evangelisty Purkyně.

Celou epizodu spojenou s pojmenováním ústecké univerzity nakonec moudře uzavřela druhá pravnučka Jana Evangelisty Purkyně, paní Olga Purkyňová z Ostravy, která ve svém dopise z 29. 1. 1991 adresovaném prof. Novobilskému napsala:

„Vážený pane děkane, jsem ráda, že naše nejmladší generace se chystá spolupracovat na ozdravění našeho státu, že jí není lhostejné současné dění a že má proto právo vyslovit svůj názor a své pochyby. Vyslechněte proto i názor staré paní, pravnučky Jana Evangelisty Purkyně.

Potěšilo mě, že kdysi krásný, nyní těžce zkoušený kraj severočeský, kolébka našeho rodu, dostane vysokou školu s přílivem mladých a inteligentních lidí. Ponese-li jméno mého praděda, bude to nejvhodnější místo, kde se jeho jméno

může uplatnit a kde jeho krásná, všestranná osobnost může ještě stále být vzorem pro mladé lidi.

Věřím, že Vaše univerzita najde dostatek učitelů, kteří bez vnějšího zasahování budou mít možnost rozvíjet své schopnosti, a že povedou Vaši školu k vysoké vědecké úrovni, což bude přínosem pro celý ten drahý, zapomenutý kraj!“

Nová regionální univerzita v Ústí nad Labem tak mohla přijmout název Univerzita Jana Evangelisty Purkyně jako připomínku na velkého českého vědce a humanistu 19. století tohoto jména, narozeného v nedalekých Libochovicích.

V současné době, 28 let poté, je ústecká univerzita se jménem J. E. Purkyně pevně spojena. Hned v průčelí univerzitního kampusu vítá příchozí umělecké vyobrazení mladého Purkyně z dílny absolventa FUD UJEP Patrika Antcaka. Ve foyeru Multifunkčního informačního a vzdělávacího centra UJEP vlídně shlíží na studenty socha Purkyně v nadživotní velikosti.

„U příležitosti připomenutí významného data jeho úmrtí byla socha J. E. Purkyně umělecky zrestaurována a opravena,“ říká prorektor pro vnější vztahy prof. Pavel Doulík.

V lobby MFC v kampusu jsou zároveň vystaveny rollupy připomínající život a dílo Jana Evangelisty Purkyně.

„Významné datum si připomínáme také elektronickou reedicí knihy Jan Evangelista Purkyně vydané v roce 2009 našimi autory Janou Englovou a Davidem Tomíčkem. Tím věnujeme tuto publikaci široké veřejnosti ke stažení,“ dodává prorektor.

Publikaci je možné si přečíst na: https://issuu.com/ujep/docs/j.e.purkyn_
Pro fanoušky FB a Aktualit UJEP bude také v dohledné době ke stažení.

Na začátku zimního semestru proběhne přednáška zmíněného dr. Davida Tomíčka na téma život, dílo Jana Evangelisty Purkyně. V souvislosti s oslavami pracovníci univerzit také našli dalšího potomka J. E. Purkyně, oftalmologa MUDr. Ivana Fišera, Ph.D.

Děkanka Filozofické fakulty UJEP, prof. Michaela Hrubá, se dnes účastnila připomenutí výročí Purkyně úmrtí Českou lékařskou společností Jana Evangelisty Purkyně, z. s., na Vyšehradském hřbitově v Praze. Její předseda prof. Štěpán Svačina zde společně s rektorem Univerzity Karlovy prof. Tomášem Zimou a děkankou FF UJEP položili věnce k Purkyňovu hrobu. Přítomni byli též zástupci spolku Svatobor, který o hrob pečuje, a další osobnosti spjaté s odkazem J. E. Purkyně.

„V roce 2020 plánujeme vytvoření bronzového odlítka sochy J. E. Purkyně, shodné se sádrovou sochou v lobby MFC, a její instalaci na budoucím náměstíčku před budovou Centra přírodních a technických oborů UJEP,“ uzavírá prof. Pavel Doulík.

Fotografie k volnému užití: Renovace sochy J. E. Purkyně v lobby MFC UJEP; na snímcích Nadia Surel; archiv UJEP; autor Josef Růžička

Mgr. Jana Kasaničová, tisková mluvčí

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
Pasteurova 1, 400 96 Ústí nad Labem
tel: +420 475 286 117
email: jana.kasanicova@ujep.cz
web: www.ujep.cz

UJEP – TADY SE NAJDEŠ